

Taivanlased viivad Eesti

Eesti mobiilteenuste arendaja Fortumo kavandab läbimurret Aasias, fookuses Hiina, Malaisia, Indoneesia, Taiwan jt riigid. Et sealkandis edu saavutada, palgati Tartusse tööle taivanlaste müügitiim.

Fortumo – tee ise endale SMS-teenus viie minutiga ja teeni sellega raha! – on üks vähestest Eesti nn uue meedia valdkonna (mobiil+Internet) firmadest, kes mõistab üht globaalset äriedu põhivalemite: müü, müü ja veelkord müü. Sul võib olla maailma parim tarkvara, teenus või lahendus, aga kui inimesed seda ei tea ega osta, võid sellele kodu „sisse soolata“.

Fortumos haarati aga härjal sarvist ning palgati firma Tartu esindusse tööle võimekas Aasia regiooni juht – taivanlane Po Han Chang. Mees, kes varem juhtis sealkandis Saksa kontserni Fox Mobile'i (endine Yamba) äri (mobiilihelinad, -logod jms meelelahutuskraam), ajab nüüd Eesti asja Fortumo palgal.

„Pole väga palju ettevõtteid, mis saaksid väita, et nad pole teinud üldse müüki, ent kasutajaid ja raha voolab sisse uksest ja aknast,“ räägib Fortumo tegevjuht Martin Koppel. „Meie igatahes ei saa käed rüpes lootma jääda, et oleme järgmine Twitter, Youtube või Facebook.“ Kõik nimetatud saavutasid oma populaarsuse suhteliselt kiiresti ja eriliste pingutusteta.

SKYPE'I EESKIJUL

Kui mõne Eesti firma kohta öeldakse, et ta tahab korrata Skype'i edulugu, kihistab nii mõnigi naeru. Ent Skype on oma organisatsioonilt ja ärikultuurilt paljudele Eesti ambitsioonikatele firmadele suurepäraseks eeskujuks. Niisamuti Fortumole.

Kui Skype aastaid tagasi komedina telekomitaevasse sööstis, räägiti palju selle asutajatest Niklas Zennströmist ja Janus Friisist, samuti eestlastest arendustiidist eesotsas Toivo Annusega.

Ent hulk võtmeisikuid firma eduloos jäi tagaplaanile. Näiteks loovjuht Malthe Sigurdsson, kes lõi suure osa Skype'i kuvandist ja kasutajaliidesest. Samuti Taavet Hinrikus, kes sillutas Skype'ile teed just Aasia turgudel.

Po Han Chang on nüüd teesillutaja Fortumole sealsamas. Võtmeisik tagaplaanil.

Firma kohta leiab Tartus elav taivanlane vaid kiidusõnu: „Tegu on ühe loovama ärimudeliga veebi- ja mobiilteenuste valdkonnas,

mida ma tean. See töö on võimalus, millest olnuks raske loobuda.“ Tõelise kosmopoliidina nagu paljud tehnoloogiavaldkonna müügigurud, polnud Po Hanil raske Eestisse elama kolida.

Fortumo Aasia-ambitsioone realiseerib Tartus veel teinegi Po Hani kaasmaalane – taivanlanna Yichun Liu, kelle amplituud on turundus ja kliendisuhed.

IGAS RIIGIS ERINÄOLINE TEENUS

Fortumo on Interneti-portaal, mille kaudu võib iga inimene või firma ilma erioskusteta teha ja käivitada oma SMS-teenuse. Näiteks SMS-hääletuse, SMS-tarbijakampaania, SMS-vestluse, samuti kasutada tulu teenimiseks SMS-makset ilma stardi- ning püsikuludeta.

Teenuse looja ehk klient teenib olenevalt riigist 40–60 protsenti oma SMS-äri käibest. Fortumole jääb reeglina viis protsenti ning ülejäänud korjab endale kohalik mobiilioperaator. Näiteks kui mõni ettevõtte loob veebimängu, saab ta selle eest Fortumo abil mängijatelt raha küsida. Kui mängima pääsemiseks peab saatma näiteks kümnekroonise SMS-i, laekub mängu loojale sellest kuni kuus krooni.

Koppeli sõnul on erinevates riikides SMS-äris erinevad arusaamad, harjumused ja seadusandlus. Fortumo ei saa igal pool ühtmoodi tegutseda. Suured riigid India ja Hiina paistavad silma erilise nõudlikkusega, kuid õnneks on olemas mees, kes neid hästi tunneb – Po Han.

„Aasia on paras pätkel, kuid selle kasuks räägib hiiglaslik rahvaarv ning see, et inimestele meeldib sõnumeid saata,“ märgib Koppel. Näiteks Malaisias saadab üks mobiilikasutaja päevas keskmiselt 20 sõnumit!

HIINASSE TÄIESTI UUS ÄRIMUDEL

Po Han leiab, et Fortumo ärimudel on Aasia jaoks täiesti uus, sest SMS-teenused olid seal seni kättesaadavad vaid suurtele firmadele. Fortumo näeb oma klientidena aga pigem väiksemaid firmasid ja eraisikuid. „Hiinas on täiesti võimalik äri teha. Seal võib meie teenuste kaudu liikuda 7000 sõnumit päevas,“ ütleb Koppel. „Peamine aur läheb

Yichun Liu ja Martin Koppel

Mis Euroopas tundub tavaline, võib Aasias olla rangelt keelatud. Näiteks igasugused täiskasvanute teenused – keelatud! Hasartmängud ja loteriid – keelatud! Mõnes riigis, näiteks Indoneesias, on ka SMS kui maksevahend keelatud.

mobiilifirma Aasia turule

kasutajate harimisele, samuti võivad turu regulatsioonid „lambist“ muutuda.”

Mis Euroopas tundub tavaline, võib Aasias olla rangelt keelatud. Näiteks igasugused täiskasvanute teenused – keelatud! Hasartmängud ja loteriid – keelatud! Mõnes riigis, näiteks Indoneesias, on ka SMS kui maksevahend keelatud. Po Han teab seda kõike. Ei taha ette kujutada, mis juhtuks siis, kui keegi kurikaval hiinlane teeks Fortumo kaudu kommunistlikku parteid kompromiteeriva teenuse. Koppeli sõnul on riigis isegi SMS-teenustel range tsensuur peal, mis eeldab ka ettevõttelt tugevamat kontrolli, et mitte vastu näppe saada.

Mis Indiasse puutub, siis seal peab Fortumo oma plaane veel lihvimata.

Probleem seisneb selles, et India mobiilioperaatorid võtavad SMS-i hinnast 70–80 protsenti endale. Kui Fortumo võtab oma osa viis protsenti, siis teenuse loojatele peaaegu midagi ei jäägi. Mis oleks siis müügiargument?

Teisalt on India turg tõeliselt suur ja inimesed võtavad sõnumiäri hästi omaks. „Kui Skandinaavias ollakse loitud SMS-idega äri tegema, siis Ida-Euroopas ja eriti Indias haaratatakse võimalustest krapsti kinni,” räägib Koppel.

VÕIMUD KUTSUSID FORTUMO INDIALASE PÄRAST KOHVILE

Selgub, et välismaiste spetsialistide Eestisse tööle värbamine pole sugugi lihtne. Olgugi

et siin räägitakse IT teenuste ekspordist ja avatud majandusest. Skype on aastaid vihanud raskustele väljastpoolt Euroopa Liitu tulevatele proffidele Eesti elamis- ja tööloa saamisel. Fortumo kogemustesse kuulub aga lausa jutuajamine kaitsepolitsei ametnikega.

Koppel räägib, et tudengiorganisatsiooni AIESEC kaudu leiti firmasse praktikale üks indialane. Eesmärk oli ta välja koolitada, et ta hiljem Fortumo äri Indias ja Pakistanis käima aitaks lükata. „Kui tahtsime tema elamisloa pikendada, helistati meile kaitsepolitseist ja kutsuti kohvile. Uuriti, miks ta peaks siia jääma, kas me oleme taustakontrolli teinud ja ega ta äkki ei kujuta ohtu Eesti riigi julgeolekule,” räägib Koppel. »

Paberimajandus Fortumot ei üllata. Po Hani elamisloa saamiseks tuli toestada, et Euroopa Liidust poleks sellise kvalifikatsiooniga spetsialisti leitud.

EESMÄRK 2009: +10 RIIKI. SILMAPIIRIL USA

Sel aastal tahab Fortumo käivitada oma teenused veel vähemalt kümnes uues riigis. Lisaks „riskantsemale suunale” Aasiale on luubi all Euroopa. Suurema koostööprojekti raames kaetakse lähikuudel Lääne-Euroopa riigid Suurbritannia, Saksamaa, Hispaania, Portugal ja Belgia. Skandinaavias ja Ida-Eu-

roopas tuntakse Fortumot juba päris hästi. Lähiajal saavad firma teenustega raha teenima hakata näiteks slovakiid ja horvaadid.

Samuti pole eestlased kõrvale jäänud USA turust, mis võetakse tõsisemalt ette ilmselt 2010. aastast alates. Seal on Koppeli sõnul aga oma terav probleem: tugev regulatsioon.

USA korra kohaselt peab igale teenusele vastama üks lühinumber. Mujal identifitseeritakse Fortumo teenuseid aga märksõnade järgi. „Kui meil oleks USA-s 30 000 klienti, peaks meil olema 30 000 lühinumbrit, mis tähendaks, et peaksime oma teenust muut-

ma,” nendib Koppel. „Samuti kardame USA puhul võimalikke kohtuasju: avatud platvormiga äri, nagu Euroopas, pole seal võimalik. Piisaks sellest, et üks meie pahatahtlik klient tegeleb seal musta äriga ja meid tõmataks terves riigis maha.” Teisest küljest jällegi, vaadates kui palju aega kulutavad ameeriklased Internetile ja sotsiaalsetele võrgustikele, tundub USA turu potentsiaal põhjatu.

Kuhu on Fortumo jõudnud viie aasta pärast? „Ei tea, see on meie äris terve igavik,” ütleb Koppel.

ÜLE 50 000 FORTUMO TEENUSE

Fortumo abil on teenuseid võimalik luua lisaks Eestile ka Poolas, Rumeenias, Bulgaarias, Serbias, Hiinas, Soomes, Rootsis, Norras, Taanis, Lätis, Leedus, Tšehhis, Hiinas ja Malaisias.

Maikuu keskpaiga seisuga oli üle 21000 teenusepakkuja loonud Fortumo abil enam kui 56000 SMS-teenust 14 riigis. Sõnumite arv kasvab iga kuu üle 10 protsendi.

Fortumo peamisteks klientideks on Interneti-põhised suhtlus-, info-, meelalahu-

taalid, aga ka raadiojaamad, kohalikud ajalehed ja reklaamifirmad. Fortumoga liitumine on tasuta.

Kasutajatest 5–7% on aktiivsed ja teenivad oma teenustega raha. Ligi 70% teenustest on loonud n-ö uudishimulikud, kes testivad platvormi.

Fortumo 2004. aastal Eestis käivitatud teenus „Igaühe M-äri” võitis 2005. aastal World Summit Awardsi Eesti eelvoorus e-äri kategoorias esikoha. 2007. aastal eraldas Mobi Solutions „Igaühe M-äri” teenuse eraldi ettevõttesse Fortumo,

eesmärgiga luua paremad eeldused teenuse ekspordiks. 2007. aastal käivitati korraga teenused seitsmes Baltikumi ja Skandinaavia riigis.

2009. aastal valiti Fortumo Mobile Monday Peer Awardsil maailma 20 huvitavaima mobiililase idufirma hulka.

Fortumo.com portaali haldav firma Fortumo on Eesti juhtiva mobiiliteenuste pakkuja Mobi Solutionsi tütarettevõte. Mobi Solutionsi suuremad osanikud on Linnar Viik, Rain Rannu, Veiko Raime, Veljo Otason, Janek Pello ja Lauri Kinkar.